

T AAL & CULTUUR

[T] DE IDEALE REDACTEUR. BIJ HET AFSCHEID VAN FRITS NIESSEN

De naam Frits Niessen (Raamsdonk, 1936) verschijnt, onder de titel “Noordnederlandse jongeren treden aan”, voor het eerst in nummer 2 van de eerste jaargang van het tijdschrift *Ons Erfdeel*. Dat was rond Kerstmis 1957. Sinds dat jaar is hij altijd bij het blad en later bij de Stichting en de culturele instelling Ons Erfdeel vzw betrokken gebleven. Eerst zat hij in de redactie, later (vanaf september 1968) in de kernredactie naast hoofdredacteur Jozef Deleu. Sinds 1977 was hij adjunct-hoofdredacteur, niet alleen van *Ons Erfdeel*, maar ook van *Septentrion*, *De Franse Nederlanden - Les Pays-Bas Français* en *The Low Countries* (vanaf 1993). Ook voor vele andere publicaties was hij medeverantwoordelijk. Gedurende al die jaren was hij betrokken bij alle belangrijke beslissingen die in het huis werden genomen. Ontelbare keren reisde hij van Raamsdonksveer in zijn Brabant naar Rekkem. Hij maakte de ontwikkelingen niet alleen mee, maar heeft ze ook sterk beïnvloed. Iemand moet ooit de geschiedenis schrijven van de sterke tandem die hij decennialang heeft gevormd met de oprichter van Ons Erfdeel vzw en hoofdredacteur van de bladen, Jozef Deleu. Ook na het afscheid van Deleu in 2002 ging Frits Niessen overigens met

hetzelfde elan verder. Nu hij tachtig jaar is geworden, heeft hij, op zijn eigen, no-nonsensemanier, aangegeven op het einde van 2016 afscheid te willen nemen.

Frits Niessen volgde de opleiding voor onderwijzer en studeerde vervolgens Nederlands in Tilburg. Jarenlang doceerde hij Nederlands, onder meer aan een pedagogische academie. Hij deed dat op een gedreven en enthousiaste manier. Van 1980 tot 1994 was hij lid van de Tweede Kamer voor de Partij van de Arbeid. Daar beet hij zich vooral vast in culturele materies. Samen met Aad Nuis, de latere staatssecretaris van cultuur (D66), en Marten Beinema (CDA) had hij een belangrijke invloed op het Nederlandse cultuurbeleid. Dat kon toen blijkbaar nog. Op een scherpe wijze interpelleerde hij minister Brinkman in 1985 toen die weigerde de P.C. Hooft-prijs aan Hugo Brandt Corstius toe te kennen (zie foto). In 1989 verzette hij zich ook met succes tegen een eerste poging om het Instituut Néerlandais in Parijs te sluiten.

Niessen was voorzitter van uiteenlopende culturele organisaties zoals het Zuidelijk Toneel in Eindhoven en de Stichting Lambertuskerk in zijn eigen Raamsdonk. Hij zetelde ook in het bestuur van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds. Hij was lid van de Interparlementaire Commissie van de Taalunie (IPC), die hij ook

Frits Niessen in de Nederlandse Tweede Kamer, Foto Nationaal Archief.

voorzat, en samen met Hugo Weckx was hij voorzitter van de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland (CVN).

Als redacteur schreef hij in de eerste decennia vele bijdragen in *Ons Erfdeel* over literatuur, cultuurpolitiek en de Vlaamse Beweging. De laatste jaren schreef Frits niet meer voor onze bladen – dat had hij per slot van rekening overvloedig gedaan – maar hij bleef de ideale redacteur die stipt met een karrenvracht suggesties op de redactievergadering verscheen. Die suggesties toonden zijn brede, culturele en maatschappelijke belangstelling. Als generalist was en is hij tot vandaag de ideale redacteur gebleven: open in de discussie en zonder eigen agenda, goed voorbereid en vasthoudend als het moet, meegaand als er uiteindelijk beslist wordt. Zijn leesverslagen tonen een aandachtige, kritische lezer, niet onder de indruk van vakjargon of modieus intellectueel gewauwel.

In 1997 ontving Frits Niessen de Visser-Neerlandiaprijs van het ANV voor veertig jaar “persoonlijke verdienste” op het gebied van de Nederlandse taal en cultuur. Aad Nuis noemde hem toen in zijn laudatio een “bevlogen regelneef”. De staatssecretaris betoogde dat Niessen een brugfunctie tussen Noord en Zuid vervult: “Voor een Noorderling ben jij een echte Zuiderling, een Brabander. Maar Vlamingen kunnen jouw

punctualiteit en vasthoudendheid opvatten als Hollandse drammerigheid. Ik vermoed dat jij beide werelden bewoont en ook in beide wortel hebt geschoten.”

In de toetredingsbrief van de “Noordnederlandse jongeren” uit 1957 verbonden deze twintigers zich ertoe om zich “vol enthousiasme aan deze belangrijke zaak te wijden”. Met deze zaak werd het doel van het blad bedoeld en dat lag volgens de ondertekenaars in “de verbondenheid van het algemeen-nederlander-zijn”. Deze Nederlandse Brabander die als geen ander van Vlaanderen is gaan houden om het met kennis van zaken, indien nodig, ook streng maar rechtvaardig aan te spreken, heeft dat enthousiasme bijna zestig jaar gehandhaafd. Zijn engagement was groot, hij was vasthoudend, altijd gericht op de zaak zelf en wars van eigenbelang. Voor de ontwikkeling van het tijdschrift *Ons Erfdeel* tot het blad dat het vandaag is, en voor de culturele instelling die eruit gegroeid is, is zijn inzet onmisbaar gebleken en zijn invloed indrukwekkend. Het is gezien. Het is niet onopgemerkt gebleven.

LUC DEVOLDERE
Hoofdredacteur